

Figura 1-6: **salt mortal**  
Salt acrobàtic que consisteix en donar una volta sense tocar al terra, ja pot ser endavant o endarrera.  
Els salts mortals clàssics són l'*agrupat*, on els genolls van cap al pit, el *carpat*, on l'acròbata es plega en dos amb les cames estirades, i el *planxat*, on l'acròbata gira tot dret. Té risc.

**Co NC A**  
Consell Nacional  
de la Cultura i de les Arts



**L'estat actual  
de la formació  
de circ  
a Catalunya**

**Propostes  
de recorreguts  
formatius**

Aquest document és una part d'un informe més extens encarregat pel Consell Nacional de la Cultura i de les Arts, CoNCA, a l'Associació de Professionals de Circ de Catalunya, APCC, del qual s'ha extret els apartats que s'han considerat més adients per a la reflexió prèvia per les II Jornades de formació de circ a Catalunya.

L'informe "L'estat actual de la formació de circ a Catalunya. Propostes de recorreguts formatius" va ser lliurat al CoNCA al mes de desembre de 2009. La informació que conté aquest resum no ha estat actualitzada des d'aquell moment.

Els autors d'aquest informe són:

Tere Celis  
Pep Invernó  
Joan López  
Mercè Mateu  
Anna Pujol  
Montse Simó

**Barcelona, octubre 2010**

<b>1.</b>	<b>Presentació</b>	<b>6</b>
<b>2.</b>	<b>Antecedents</b>	<b>8</b>
	2.1. El Pla integral de circ	
<b>3.</b>	<b>Itineraris del sistema educatiu a Catalunya</b>	<b>10</b>
	3.1. El sistema educatiu actual i la qualificació professional	11
<b>4.</b>	<b>Etapes de formació de circ</b>	<b>20</b>
	4.1. Descoberta	26
	4.2. Aprenentatge	28
	4.3. Coneixement	32
	4.4. Domini	40
	4.5. Virtuosisme	46
<b>5.</b>	<b>Formació de formadors</b>	<b>51</b>
<b>6.</b>	<b>Llistat d'acrònims</b>	<b>57</b>





Aquest informe es fa per encàrrec del Consell Nacional de Cultura i de les Arts, CoNCA, amb la voluntat de donar continuïtat al procés de regulació o reconeixement de la formació de circ dins de l'actual marc formatiu del sistema educatiu a Catalunya.

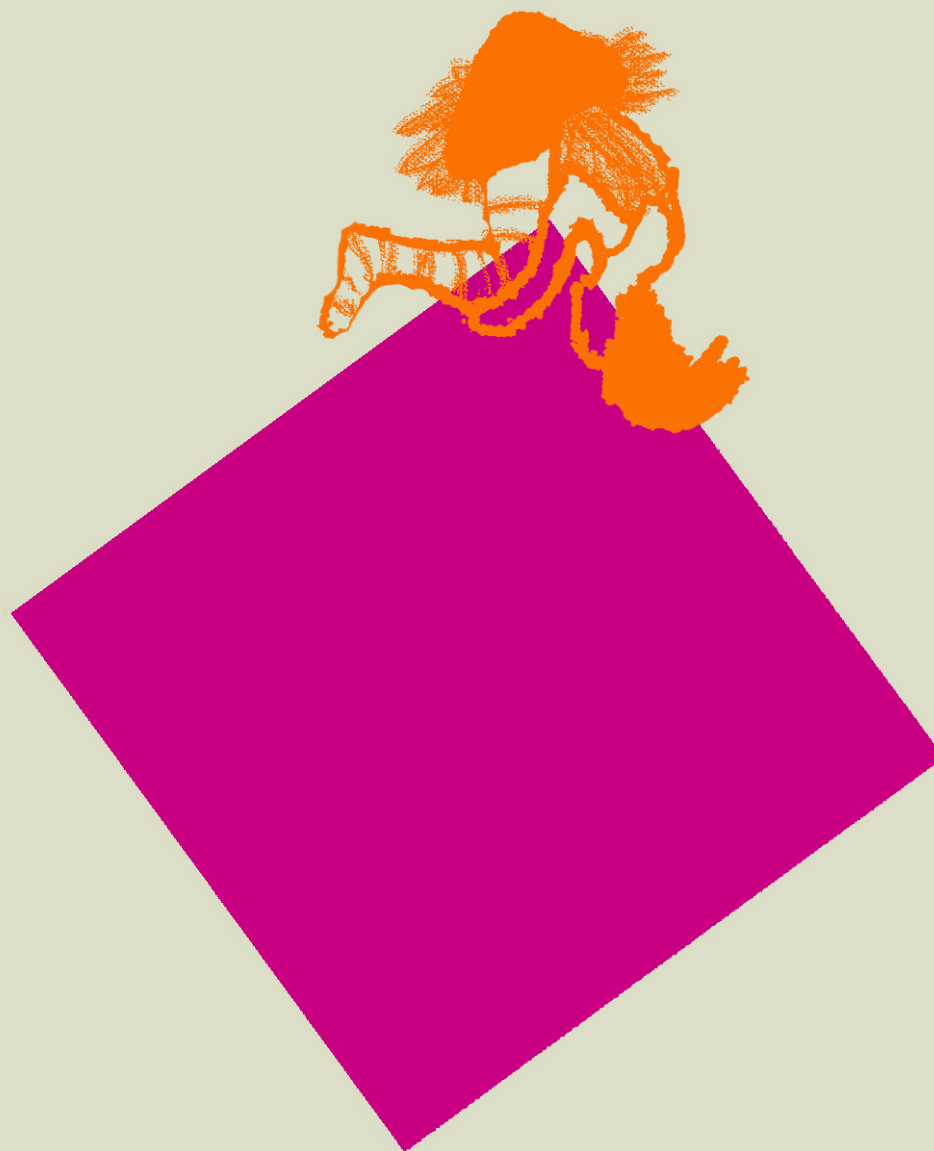
L'objectiu d'aquest informe no és el d'elaborar un mapa formatiu finalitzat, sinó el de plantejar possibles recorreguts formatius i que aquests siguin debatuts pel sector a les Jornades de formació de circ que se celebraran durant l'any 2010.

És a dir, un document que serveixi com a eina de treball per al diàleg, per plantejar accions de futur a curt i a llarg termini, i qüestionar quines han de ser les prioritats a l'hora d'aconseguir que la formació de circ gaudeixi de les mateixes condicions que qualsevol altre ensenyament o formació artística.

Així doncs, proposem la lectura d'aquest document amb la finalitat de fer-nos preguntes, generar un debat, i extreure'n conclusions. Es fa difícil donar visibilitat a tota l'activitat circense en l'àmbit formatiu per la manca d'estructura i de dades. Tot i que podem estimar que a Catalunya cada any aproximadament uns 28.000 alumnes viuen alguna experiència formativa en circ.

Queda encara molta feina a fer. Per exemple, censar tota aquesta activitat per fer-la visible i posar de manifest que la formació de circ necessita fer un salt qualitatiu impossible de fer sense el consens del sector i el reconeixement institucional d'aquesta necessitat.





## 2.

### Antecedents

#### 2.1. El Pla integral de circ

L'any 2007 el Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació i l'Associació de Professionals de Circ de Catalunya, APCC, van signar el Pla integral del circ, com a resposta a les demandes del sector. El Pla integral del circ exposa tot un seguit de línies d'acció que cal seguir perquè el circ pugui desenvolupar-se amb les condicions adequades en tots els seus àmbits de: formació, creació, difusió, producció i projecció internacional.

En l'àmbit de formació de circ adquireix el compromís de: *“Regular i professionalitzar la formació de circ existent i dissenyar un pla de formació que inclogui tant la formació d'artistes i tècnics com la formació del professorat.”*

Fruit d'aquest compromís, el 2007 es constitueix la Taula de Formació de Circ amb la voluntat de:

- Recollir i estudiar l'actual oferta en formació circense a Catalunya.
- Estudiar la possibilitat de reglar o reconèixer la formació de circ en l'actual marc formatiu del sistema educatiu.

Es recopilen un important nombre d'estudis i informes que mostren el panorama formatiu de Catalunya i de l'estranger.

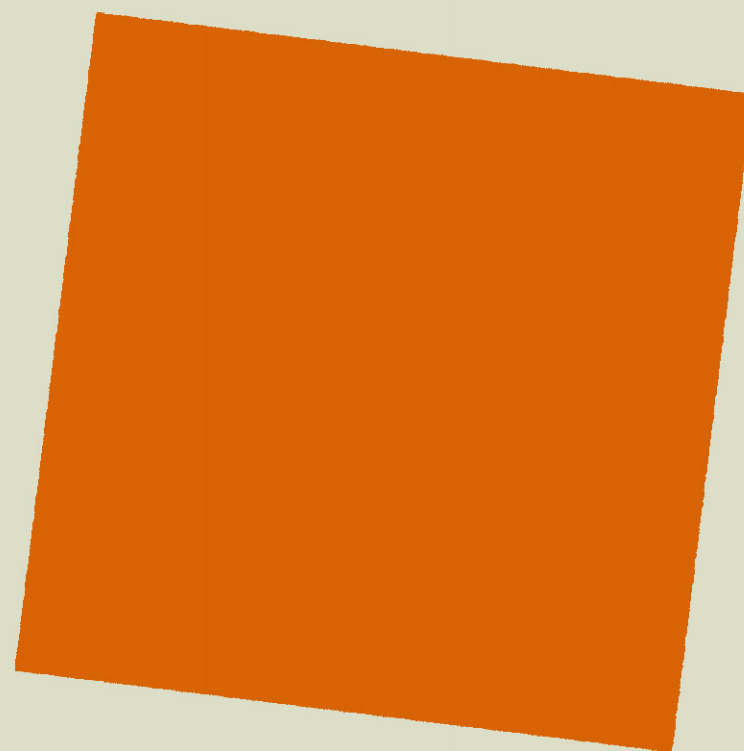
Però queda encara per concloure la segona fase: reglar o reconèixer la formació de circ en l'actual marc formatiu.

#### 2.2. L'encàrrec del CoNCA

El CoNCA proposa, l'octubre del 2009, donar continuïtat al procés amb el procediment següent: l'encàrrec d'aquest informe i l'organització d'unes Jornades de formació de circ que serveixin com a plataforma de debat sobre les conclusions que presenti l'informe.

L'informe té per objecte abordar dos objectius:

- La diagnosi de la formació en el sector circense català
- La proposta d'uns recorreguts formatius de circ



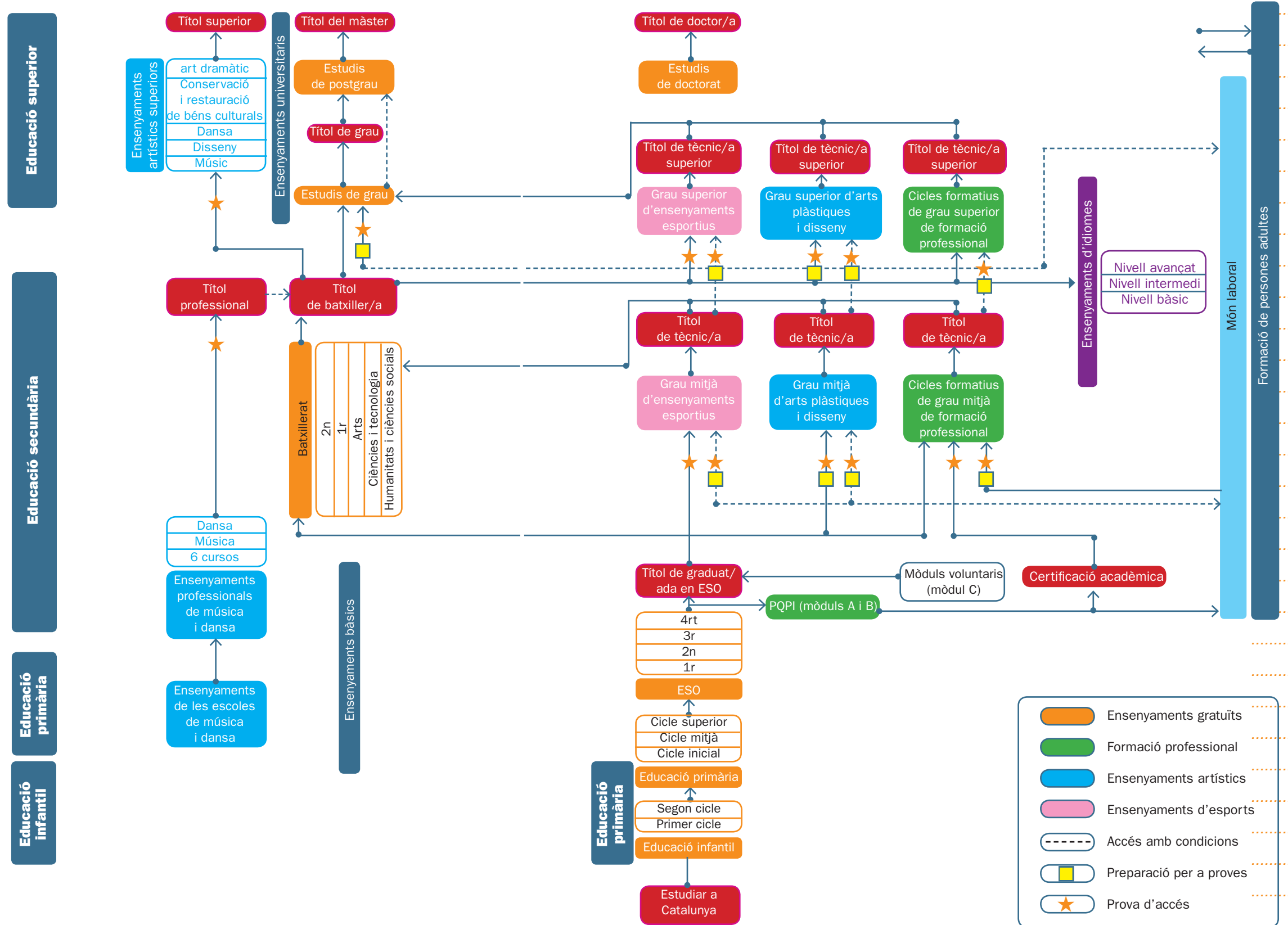
### 3.

## Itineraris del sistema educatiu a Catalunya

# Sistema educatiu a Catalunya

Mapa dels possibles recorreguts formatius dins del sistema educatiu a Catalunya.

Font: *Sistema educatiu a Catalunya*. Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya, [www.gencat.cat/educacio](http://www.gencat.cat/educacio)



### 3.1. El sistema educatiu actual i la qualificació professional

El sistema educatiu espanyol es regula per la **Llei orgànica 1/1990, de 3 d'octubre, d'ordenació general del sistema educatiu, LOGSE**, pel que fa referència als estudis no universitaris. La **Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, LOE** amplia tot allò establert amb anterioritat per la LOGSE.

**La LOE no ha previst cap titulació ni formació específica en matèria circense.**

Els ensenyaments artístics que reconeix la LOE són la música, la dansa i l'art dramàtic, i no hi ha cap marge de la llei que permeti reconèixer altres ensenyaments de l'àmbit de les arts escèniques.

L'única opció de regulació que permet l'actual marc formatiu és dins del que la LOE anomena *cicles formatius* relacionats amb les arts escèniques.

---

BOE núm. 106                      Jueves 4 mayo 2006                      17201

#### Disposición adicional trigésimosegunda. Nuevas titulaciones de formación profesional

*En el periodo de aplicación de esta Ley el Gobierno según lo dispuesto en el apartado 6 del artículo 39 de la misma, procederá a establecer las enseñanzas de formación profesional de grado medio y grado superior relacionadas con las artes escénicas.*

---

BOE núm. 106                      Jueves 4 mayo 2006                      17173

#### Capítulo V

##### Artículo 39. Principios generales.

1. *La formación profesional comprende el conjunto de acciones formativas que capacitan para el desempeño cualificado de las diversas profesiones, el acceso al empleo y la participación activa en la vida social, cultural y económica. Incluye las enseñanzas propias de la formación profesional inicial, las acciones de inserción y reinserción laboral de los trabajadores así como las orientadas a la formación continua en las empresas, que permitan la adquisición y la actualización permanente de las competencias profesionales. La regularización contenida en la presente Ley se refiere a la formación profesional inicial que forma parte del sistema educativo.*
2. *La formación profesional, en el sistema educativo, tiene por finalidad preparar a los alumnos y las alumnas para la actividad en un campo profesional y facilitar su adaptación a las modificaciones laborales que pueden producirse a lo largo de su vida, así como contribuir a su desarrollo personal y al ejercicio de una ciudadanía democrática.*

3. *La formación profesional en el sistema educativo comprende un conjunto de ciclos formativos con una organización modular, de duración variable y contenidos teórico-prácticos adecuados a los diversos campos profesionales.*
4. *Los ciclos formativos serán de grado medio y de grado superior, estarán referidos al Catálogo Nacional de Cualificaciones Profesionales y constituirán, respectivamente, la formación profesional de grado medio y la formación profesional de grado superior. El currículo de estas enseñanzas se ajustará a las exigencias derivadas del Sistema Nacional de Calificaciones y Formación Profesional y a lo establecido en el artículo 6.3 de la presente Ley.*
5. *Los estudios de formación profesional regulados en esta Ley podrán realizarse tanto en los centros educativos que en ella se regulan como en los centros integrados y de referencia nacional a los que se refiere el artículo 11 de la Ley Orgánica 5/2002, de 19 de junio, de las Cualificaciones y de la Formación Profesional.*
6. *El Gobierno, previa consulta a las Comunidades Autónomas, establecerá las titulaciones correspondientes a los estudios de formación profesional, así como los aspectos básicos del currículo de cada una de ellas.*

#### Formació professional de grau mitjà o superior <sup>(1)</sup>

*La formació professional regula els cicles formatius de grau mitjà i de grau superior a partir de 26 famílies professionals: agrària, marítimopesquera, indústries alimentàries, química, imatge personal, sanitat, seguretat i medi ambient, fabricació mecànica, electricitat i electrònica, energia i aigua, instal·lació i manteniment, indústries extractives, transport i manteniment de vehicles, edificació i obra civil, vidre i ceràmica, fusta, moble i suro, tèxtil, confecció i pell, arts gràfiques, imatge i so, informàtica i comunicacions, administració i gestió, comerç i màrqueting, serveis socioculturals i a la comunitat, hostaleria i turisme, activitats físiques i esportives, arts i artesanies.*

*D'aquestes 26 famílies en pengen els títols que es defineixen en el Catálogo Nacional de Cualificaciones Profesionales, CNCP. L'Institut Nacional de Cualificaciones, INCUAL, és el responsable de definir, elaborar i mantenir actualitzat el CNCP. Cal un mínim de 6 mesos per crear una qualificació, pas previ a la creació d'un títol. Les comunitats autònomes poden fer propostes. Una qualificació es crea a partir d'un grup de treball d'experts, representatius del sector, amb membres de l'INCUAL i d'un protocol de definició de competències i els nivells corresponents.*

*A Catalunya, l'Institut Català de les Qualificacions Professionals, ICQP, pot generar una qualificació pròpia, de reconeixement local, mitjançant la coordinació d'un grup de treball format per membres de l'ICQP i representants de l'àmbit. És una institució que col·labora amb els departaments d'Educació i Treball. El Departament de Treball és l'encarregat d'emetre els Certificats de Professionalitat.*

*La definició de qualificacions és el pas previ a l'entrada al CNCP. El disseny que surt d'aquest treball indica si estem definint un títol propi o podem complementar un títol ja existent.*

<sup>(1)</sup> Extret del document de treball de la Direcció General d'Ensenyaments Professionals, Artístics i Especialitzats del Departament d'Educació per a la Taula de Formació del Pla integral del Circ del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació – 12/2007.



Actualment dos membres de l'Escola de Circ Rogelio Rivel i un membre de l'APCC, treballen conjuntament amb la Direcció General d'Ensenyaments Professionals, Artístics i Especialitzats i l'Institut Català de les Qualificacions Professionals, per crear la Qualificació d'Artista de Circ amb dos nivells diferents:

Nivell 2	Nivells de formació de la decisió del Consell d'Europa de 16.07.1985	Nivells de qualificació del Reial decret 1128/2003, de setembre
	<p><b>Formació que dona accés a aquest nivell: Escolaritat obligatòria i preparació professional</b></p> <p>Aquest nivell correspon a una qualificació completa per a l'exercici d'una activitat ben determinada, amb la capacitat d'utilitzar els instruments i les tècniques que hi siguin necessàries.</p> <p>Aquesta activitat es refereix principalment a un treball l'execució del qual pot ser autònom en el límit de les tècniques que li són inherents.</p>	<p>Competència en un conjunt d'activitats professionals ben determinades amb la capacitat d'utilitzar els instruments i tècniques que li són pròpies, que concerneix principalment un treball d'execució que pot ser autònom en el límit de les seves tècniques. Requereix coneixements dels fonaments tècnics i científics de la seva activitat i capacitats de comprensió i aplicació del procés.</p>
Nivell 3	Nivells de formació de la decisió del Consell d'Europa de 16.07.1985	Nivells de qualificació del Reial decret 1128/2003, de setembre
	<p><b>Formació que dona accés a aquest nivell: Escolaritat obligatòria i formació professional (inclòs l'aprenentatge)</b></p> <p>Aquesta formació suposa més coneixements teòrics que el nivell 2. Aquesta activitat es refereix principalment a un treball tècnic que pot ser executat de forma autònoma i/o comporta responsabilitats de programació i de coordinació.</p>	<p>Competència en un ampli conjunt d'activitats professionals complexes fetes en una gran varietat de contextos que requereixen conjugar variables de tipus tècnic, científic, econòmic o organitzatiu per planificar accions, definir o desenvolupar projectes, processos, productes o serveis.</p>

El Reial decret 1128/2003, de 5 de setembre, (BOE 223, de 17.09.2003) pel qual es regula el Catàleg Nacional de Qualificacions Professionals, indica al seu article 4, apartat 4, que els nivells de qualificació professional atenen la competència professional requerida per les activitats productives d'acord amb els criteris de coneixements, iniciativa, autonomia, responsabilitat i complexitat, entre d'altres, de l'activitat que s'ha de desenvolupar.

Actualment hi ha cinc nivells de qualificació, establerts a l'annex II de la Llei:

- Nivel 1:** *competencia en un conjunto reducido de actividades de trabajo relativamente simples correspondientes a procesos normalizados, siendo los conocimientos teóricos y las capacidades prácticas a aplicar limitados.*
- Nivel 2:** *competencia en un conjunto de actividades profesionales bien determinadas con la capacidad de utilizar los instrumentos y técnicas propias, que concierne principalmente a un trabajo de ejecución que puede ser autónomo en el límite de dichas técnicas. Requiere conocimientos de los fundamentos técnicos y científicos de su actividad y capacidades de comprensión y aplicación del proceso.*
- Nivel 3:** *competencia en un conjunto de actividades profesionales que requieren el dominio de diversas técnicas y puede ser ejecutado de forma autónoma, comporta responsabilidad de coordinación y supervisión de trabajo técnico y especializado. Exige la comprensión de los fundamentos técnicos y científicos de las actividades y la evaluación de los factores del proceso y de sus repercusiones económicas.*
- Nivel 4:** *competencia en un amplio conjunto de actividades profesionales complejas realizadas en una gran variedad de contextos que requieren conjugar variables de tipo técnico, científico, económico u organizativo para planificar acciones, definir o desarrollar proyectos, procesos, productos o servicios.*
- Nivel 5:** *competencia en un amplio conjunto de actividades profesionales de gran complejidad realizados en diversos contextos a menudo impredecibles que implica planificar acciones o idear productos, procesos o servicios. Gran autonomía personal. Responsabilidad frecuente en la asignación de recursos, en el análisis, diagnóstico, diseño, planificación, ejecución y evaluación.*

La qualificació sorgeix d'una realitat professional, hi ha d'haver primer la professió o el lloc de treball, i després se'n reconeix la qualificació. I de l'organització de la qualificació s'obté el títol o el certificat de professionalitat.



La qualificació, d'una banda, té una part competencial, l'acreditació de competències de les quals se n'obtenen les qualificacions. I de l'altra, té una part formativa que serveix de base per establir les formacions, els mòduls o cicles formatius que permetran l'obtenció del títol.

La part competencial és la que relaciona la feina amb la competència.

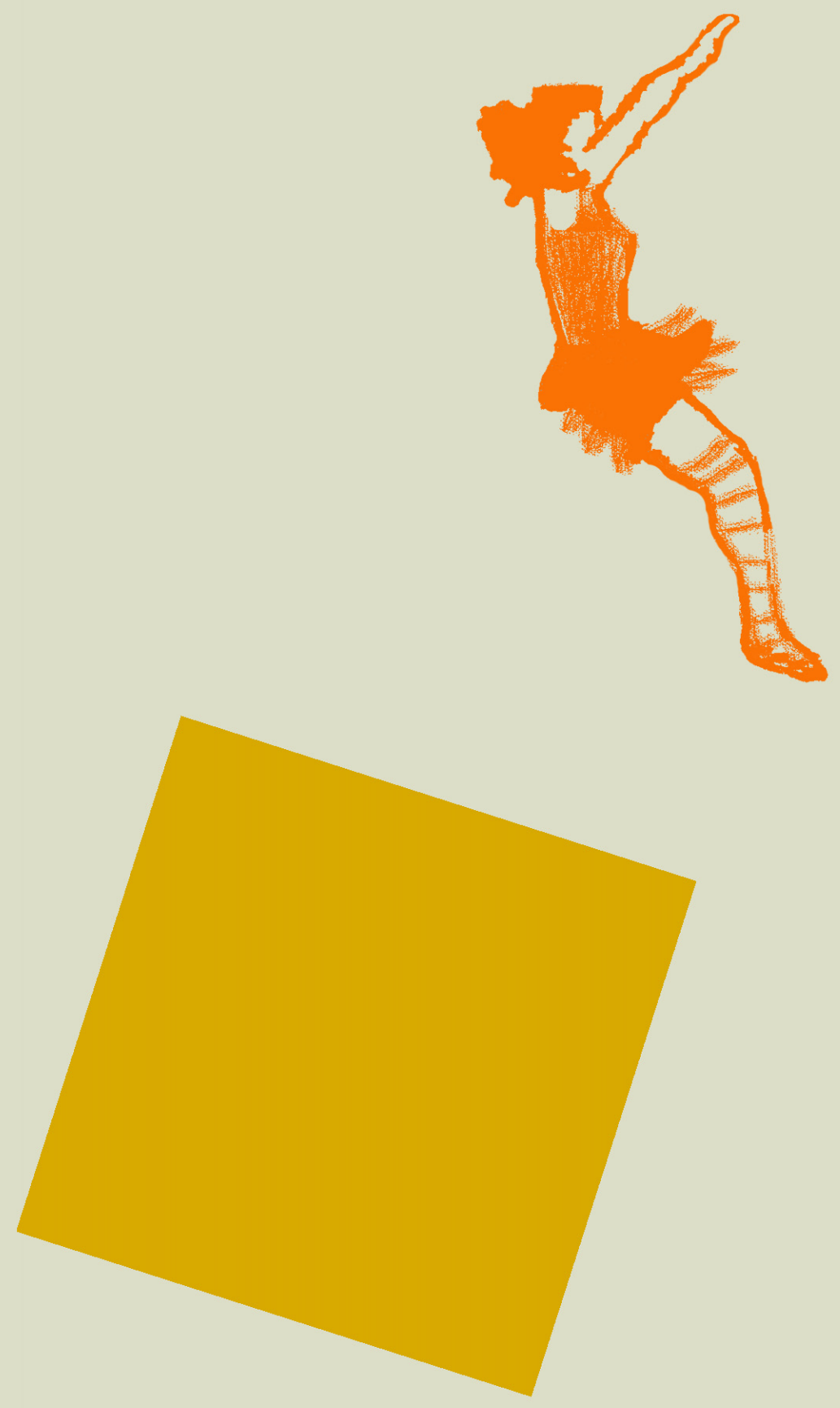
La unitat de competències no acredita alumnes, acredita persones que es guanyen la vida amb el circ. Acredita la competència de fer una especialitat o d'elaborar el número de circ. Ens serveix per a l'acreditació de la competència en l'àmbit laboral.

Per tenir el títol s'ha de tenir una formació associada de validesa estatal. En el primer cas s'obté una certificació de professionalitat i en l'altre, el títol de formació professional.

#### **Procés de contrastació**

Aquest procés haurà de passar per un procés de contrastació amb experts. S'enviarà a diversa gent vinculada al circ en diferents àmbits perquè en facin les valoracions pertinents. Després hi ha uns criteris d'avaluació finals per part de l'Institut Català de les Qualificacions Professionals, ICQP, que busquen l'equilibri i la coherència.

Quan a Catalunya tinguem la qualificació aprovada, s'enviarà a Madrid perquè l'Instituto Nacional de Cualificaciones, INCUAL, la incorpori. Si no la considerés oportuna es pot obtenir un títol d'àmbit de Catalunya amb la Llei d'educació de Catalunya (LEC). A Madrid poden reelaborar-la i aleshores el Ministeri d'Educació reconeix el títol de validesa estatal pel qual el Servei Públic d'Ocupació Estatal, SPEE, emet un certificat de professionalitat.



# 4.

## **Eta** **de formació** **de circ**

Per implementar la formació de circ a Catalunya, tenim en compte dues coordenades:

**1. Una classificació de les diferents etapes formatives:**

**Descoberta**  
**Aprentatge**  
**Coneixement**  
**Domini**  
**Virtuosisme**

**2. Els àmbits educatius pels quals un alumne pot desenvolupar un aprenentatge en circ:**

**Circ i professió**  
**Circ i educació**  
**Circ i societat**

La implementació del circ a la societat catalana pot fer-se des de diferents àmbits (l'escolar, el del lleure, el familiar i/o el social), amb diferents objectius (divertir-se, actuar, ensenyar i/o fer-ne una forma de vida) i amb diferents nivells d'implicació (des de la descoberta fins al virtuosisme).

S'han considerat diverses etapes en la formació circense: la descoberta, l'aprenentatge, el coneixement, el domini i el virtuosisme. A través del llenguatge del circ, en cadascuna d'aquestes etapes i a través dels agents formatius amb diferent grau d'institucionalització (l'escola, el carrer, l'escola preparatòria, els cursos regulars, intensius, etc.), es va perfilant la participació dels practicants en el món social, laboral i/o artístic.

De manera que, segons el grau d'implicació i les hores que s'hi dediquin, s'està vivint l'aproximació al circ, des del gaudi i la formació com a espectador, des de l'activitat lúdica, des de la pràctica amateur, des de la creació de companyies i espectacles, des de la docència, o des de la professionalització i la tria del circ com a forma de vida. En definitiva, el quadre reflecteix diferents maneres d'apropar-se al circ i gaudir-ne.

A les diferents etapes formatives s'hi podria accedir a través de diverses formes d'organització, mitjançant diferents agents formatius, i per mitjà de possibilitats formatives variades, des de l'educació formal (educació primària, educació secundària, batxillerat artístic cicles formatius de grau mitjà o de grau superior), i des de l'educació no formal (escoles infantils, escoles juvenils, activitats extraescolars, tallers, etc.).

S'ha intentat que l'esquema no fos jeràrquic, atès que l'objectiu final no és solament la creació d'artistes d'elit, sinó que es vol que es pugui accedir d'una etapa a l'altra des de diferents opcions formatives. A més a més, s'ha previst el progrés formatiu tant pel que fa al circ entès com una forma de vida per a l'artista professional, com també pel que fa a la vinculació al circ com a docent o formador, incloent així mateix la formació dels formadors de les diferents etapes (de la descoberta fins al virtuosisme). I també explicant l'itinerari per l'especialització en circ social.

Val a dir que en el trencaclosques final hi ha peces que ja existeixen, i que són actives de fa anys (per exemple, l'Escola de Circ Rogelio Rivel, preparatòria i professional), d'altres iniciatives, que existeixen, però que s'han d'ampliar i consolidar, i d'altres projectes que són de futura creació. També s'ha de comentar que es requereix una certa flexibilitat a l'hora d'observar el quadre, ja que per exemple, a la descoberta del circ pot ser que s'hi arribi com a infant, com a jove o fins i tot des de l'edat adulta. En qualsevol cas, el que s'intenta és oferir diferents fórmules per implementar el llenguatge del circ i perquè en gaudeixin el nombre màxim de ciutadans i ciutadanes.

Aproximar-se al circ com a forma de vida professional, valorar el circ com a eina educativa i considerar el circ com un art que incideix en la societat (en la família, en el temps de lleure, i en la integració i l'acció social) han estat, doncs, les línies que han guiat l'elaboració d'aquest informe.

A continuació vegem un quadre genèric que serà desglossat posteriorment per àmbits, tot seguint sempre un mateix ordre: de l'actualitat a les propostes de futur. De manera que per cadascuna de les etapes esmentades (descoberta, aprenentatge, coneixement, domini i virtuosisme), es repassa la situació actual —finals de l'any 2009—, i es fan unes propostes vers el futur. Així, per cadascuna d'aquestes, es veu un primer quadre on apareix quins són els àmbits que la treballen en l'actualitat, els llocs on s'imparteix aquesta formació i quines són les vies que hi donen continuïtat. I a continuació, per cada etapa s'esmenten unes propostes de futur que la farien evolucionar on es descriuen les modalitats formatives, les accions de futur que es proposen, els resultats que s'obtindrien amb la posada en marxa d'aquestes accions i les institucions que hi estarien involucrades.

**Etapas de formació de circ**

**4.1. Descoberta**

Entenem per descoberta el primer contacte que s'estableix entre l'alumne de circ i l'activitat que desenvolupa. Partint de la ignorància de l'alumne envers una pràctica que li és desconeguda. És aquell camp de formació que ofereix la possibilitat d'apropar-se al circ, com a primer pas de sensibilització, mitjançant la pràctica de les seves tècniques.

**4.2. Aprenentatge**

Procés pel qual l'individu o el grup, treballen per aprofundir en la pràctica d'alguna tècnica.

**4.3. Coneixement**

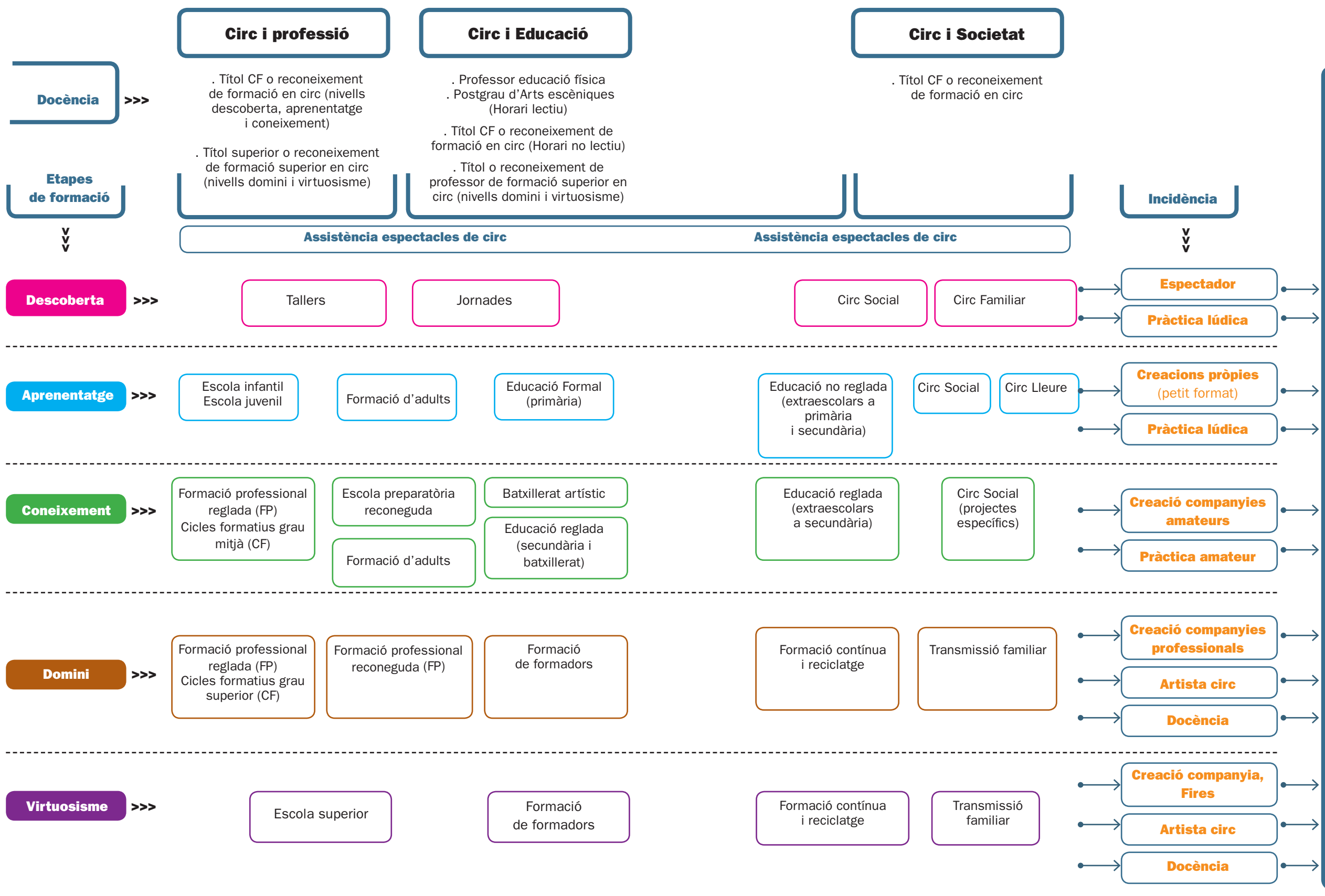
Procés mitjançant el qual l'alumne es forma d'una manera més o menys completa. Adquireix una experiència, sap fer una pràctica determinada i té consciència de les seves possibilitats i limitacions.

**4.4. Domini**

Control òptim de les facultats sobre una pràctica.

**4.5. Virtuosisme**

Habilitat extraordinària en la tècnica del seu art.



**IMPLEMENTACIÓ DEL CIRC A LA SOCIETAT CATALANA**

## 4.1.

### Descoberta

**moment on es produeix el primer contacte que s'estableix entre l'alumne de circ i l'activitat que desenvolupa. Partint de la ignorància de l'alumne envers una pràctica que li és desconeguda. És aquell camp de formació que ofereix la possibilitat d'apropar-se al circ, com a primer pas de sensibilització, mitjançant la pràctica de les seves tècniques.**

Àmbits (Descripció)	Llocs on s'imparteix	I si en vull més...
<p><b>Tallers infantils i juvenils</b> Tallers que es fan amb nens i joves, de caràcter eventual; poden durar un dia, una setmana o un trimestre.</p>	Centres culturals, centres cívics, esplais, Circ a les Feixes (Tot Circ), CEIP, (per als tallers infantils), IES (per als tallers juvenils).	<p><b>Per als tallers infantils</b> Educació reglada a primària Escola infantil Extraescolars a primària Circ de lleure</p> <p><b>Per als tallers juvenils</b> Educació reglada a secundària Escola juvenil Extraescolars a secundària Circ de lleure</p>
<p><b>Circ social</b> Activitats de curta durada on el circ s'utilitza com a instrument per incidir a problemàtica d'exclusió social, d'integració, etc. Implica treballar amb grups reduïts.</p>	CEIP, IES, centres culturals, centres cívics, casals de joves, esplais, centres de menors, centres penitenciaris.	Circ social Circ de lleure Escola infantil Escola juvenil
<p><b>Circ familiar</b> Tallers que es fan amb pares i nens de forma puntual a places, poliesportius, festes majors o veles de circ, amb l'objectiu d'apropar les diferents tècniques circenses a grans i petits dins un clima de complicitat.</p>	Centres culturals, centres cívics, Escola de Circ Rogelio Rivel, Circ a les Feixes (Tot Circ).	Educació reglada a primària Escola infantil Extraescolars a primària Circ de lleure
<p><b>Circ a l'educació formal</b> Aquesta fase de descoberta també es pot fer als CEIP i als IES; s'explica a l'apartat de Circ a l'educació formal.</p>	CEIP.	Educació reglada a primària Escola infantil Extraescolars a primària Circ de lleure

Acció	Resultats	Institucions i entitats involucrades
<p><b>Formació:</b> Difusió i programació de l'activitat a centres de tot el territori.</p>	Foment de la descoberta de les tècniques de circ, que es poden incorporar als hàbits de lleure i d'educació física.	Ajuntaments, Generalitat de Catalunya, CEIP, centres culturals, centres cívics, casals de joves, esplais.
<p><b>Projectes:</b> Continuació dels programes extraescolars de circ i creació d'una escola municipal de circ. Creació o conversió d'espais específics en escoles municipals de circ.</p>	Augment de la qualitat de l'oferta.	AMPA, ajuntaments, Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, escoles municipals de teatre, consells comarcals, consells municipals de les arts.
<p><b>Assistència a espectacles:</b> Difusió i visualització d'espectacles. Veure circ. Creació d'una agenda cultural de circ que es transmet a tots els alumnes de les escoles de circ. Ampliació de les activitats i trobades circenses. Carnet <i>cirquero</i> (descomptes als alumnes de les escoles de circ).</p>	Ampliació del bagatge cultural circense.	APCC, diputacions, Generalitat de Catalunya, ajuntaments, centres de programació de circ, escoles de circ: organització de trobades.
<p>Difusió i programació de l'activitat a tots els centres del territori que desenvolupen un treball social.</p>	Eina d'integració social. Possibilitat d'iniciar un procés d'aprenentatge.	Departament d'Acció Social i Ciutadania, ajuntaments, diputacions, Generalitat de Catalunya, CEIP, IES, centres culturals, centres cívics, casals de joves, esplais, centres de menors, centres penitenciaris.
<p>Difusió i programació de l'activitat a centres de tot el territori.</p>	Ampliació del bagatge cultural circense. Millora de les relacions afectives. Foment de la pràctica del circ en els hàbits del lleure.	Ajuntaments, Generalitat de Catalunya, diputacions, centres culturals, centres cívics, casals de joves, esplais, escoles de circ, companyies de circ.

Aquesta fase de descoberta també es pot fer als CEIP i als IES; s'explica a l'apartat 4.2. Aprenentatge, educació reglada (l'educació primària, pàgina 29)

## Situació actual

Circ i educació /  
Circ i societat /

### 4.2.

#### Aprenentatge

Procés pel qual l'individu o el grup treballen per aprofundir en la pràctica d'alguna tècnica.

Àmbits (Descripció)	Llocs on s'imparteix	I si en vull més...
<p><b>Escola infantil</b> Ensenyament continuat durant el curs escolar de les diferents tècniques circenses amb la finalitat de desenvolupar l'actitud motriu adaptada als processos individuals, creant un clima de confiança per superar els reptes que ofereix el circ. Projecte d'educar persones, no pas de creació d'artistes. Per a nens de 6 a 13 anys.</p>	Ateneu Popular Nou Barris, Escola de Circ Quina Gràcia, La Sala, Escola de Circ Crac, El Circ Petit, Tot Circ, CEIP.	Educació reglada (primària o secundària) Escola infantil o juvenil Extraescolars a primària o secundària Circ de lleure
<p><b>Escola juvenil</b> Ensenyament continuat durant el curs escolar de les diferents tècniques circenses integrant un hàbit de treball autònom i un esquema de treball físic per fomentar la creativitat, l'expressió, la comunicació i la creació, buscant la interrelació de les diferents tècniques. Per a joves de 14 a 17 anys.</p>	Ateneu Popular Nou Barris, Escola de Circ Crac, El Circ Petit, El Galliner, IES, centres culturals, centres cívics, casals de joves.	Escola preparatòria Cicles formatius de grau mitjà Batxillerat artístic Formació d'adults Extraescolars a secundària
<p><b>Circ social</b> Eina de treball social que incideix en la pròpia persona i en les relacions amb els altres de forma terapèutica. El circ social és un concepte dinàmic que forma persones treballant els seus hàbits.</p>	Ateneu Popular Nou Barris, CEIP, IES, centres culturals, centres cívics, casals d'infants, centres de menors, centres penitenciaris, INEFC.	Educació reglada (primària o secundària) Escola infantil o juvenil Extraescolars a primària o secundària Escola preparatòria Cicles formatius de grau mitjà Batxillerat artístic Formació d'adults
<p><b>Circ de lleure</b> Ensenyament de les tècniques circenses de forma continuada a partir d'una acció de descoberta, amb possible projecció a llarg termini. Finalitat de desenvolupar l'habilitat, la motricitat, l'autoconfiança i el treball d'equip.</p>	CEIP, IES, centres culturals, centres cívics, casals de joves.	

Continua

## Propostes de futur

/ Circ i educació  
/ Circ i societat

Acció	Resultats	Institucions i entitats involucrades
<p>Ampliar l'oferta formativa, amb suport institucional o privat, per la creació d'aquest tipus d'escoles.</p> <p>Fomentar l'exhibició de les representacions a final de curs. Potenciar intercanvis de nens entre escoles a nivell internacional.</p> <p>Creació de borses d'ajuts i beques per a alumnes de circ.</p>	<p>Amplia el bagatge cultural circense. Aprofundeix en el creixement i l'experiència personals. Facilita l'accés a la formació de circ.</p>	<p>Departament d'Educació, Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, escoles municipals de teatre i de circ, ajuntaments, diputacions, escoles de circ, companyies de circ.</p>
<p>Ampliar l'oferta formativa, amb suport institucional o privat, per la creació d'aquest tipus d'escoles.</p> <p>Fomentar l'exhibició de les representacions a final de curs. Potenciar intercanvis de nens entre escoles a nivell internacional.</p> <p>Creació de borses d'ajuts i beques per a alumnes de circ.</p>	<p>Amplia el bagatge cultural circense. Aprofundeix en el creixement i l'experiència personals. Facilita l'accés a la formació de circ.</p>	<p>Departament d'Educació, Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, escoles municipals de teatre i de circ, ajuntaments, diputacions, escoles de circ, companyies de circ.</p>
<p>Ampliar i difondre els projectes a escoles i instituts dins l'horari lectiu per treballar amb nens i joves que mostren problemàtiques d'inserció, relacionals, familiars, d'actitud, manca d'autoestima o fracàs escolar. I a tots els centres del territori que desenvolupen un treball social.</p> <p>Ampliar projectes per a persones amb discapacitats intel·lectuals.</p>	<p>Fomenta l'autoestima i el creixement personal. Eina d'integració social. Desenvolupa el creixement personal i la companyonia. Element d'integració al territori. Possibilita iniciar un procés d'aprenentatge circense.</p> <p>Transformació de la realitat i millora de la qualitat de vida. Desenvolupa la motricitat.</p>	<p>Departament d'Acció Social i Ciutadania, ajuntaments, diputacions, fundacions, Obra Social La Caixa, etc.</p> <p>Projectes comunitaris, Departament d'Acció Social i Ciutadania, ajuntaments, diputacions, Generalitat de Catalunya.</p>
<p>Fomentar els tallers extraescolars a les escoles d'educació reglada. Crear escoles de formació de circ i altres disciplines artístiques.</p>	<p>Aprenentatge de les tècniques de circ. Desenvolupa l'activitat motriu, el creixement personal i la companyonia. Incorpora la pràctica del circ als hàbits del lleure. Amplia el planter del circ.</p>	<p>Ajuntaments, centres de formació de circ, AMPA.</p>

Continua



Àmbits (Descripció)	Llocs on s'imparteix	I si en vull més...
<b>Educació reglada</b> (educació primària)		

Acció	Resultats	Institucions i entitats involucrades

**4.2.**

**Aprenentatge**

<p><b>Primera fase</b> En una primera fase es tracta de potenciar totes aquelles institucions i experiències que ja s'estan portant a terme; al mateix temps, cal ampliar l'oferta de formació per tal que aquestes experiències arribin a un major nombre de docents (formació). La conseqüència d'aquest increment de professors en la formació ha d'implicar una major presència del circ a l'escola (projectes) i, per tant, que hi hagi un gran nombre d'alumnes que coneguin a través de la pròpia experiència el circ. S'ha de destacar, també, que paral·lelament a la formació i als projectes que es puguin engegar, ha d'haver-hi una oferta cultural circense que arribi a les escoles i que això repercuteixi en el bagatge cultural de l'alumne.</p>	<p>CEIP, IES.</p>	<p>Educació reglada (primària o secundària) Escola infantil o juvenil Extraescolars a primària o secundària Escola preparatòria Cicles formatius de grau mitjà Batxillerat artístic Formació d'adults</p>
<p><b>Segona fase</b> En una segona fase el que es pretén és unificar l'oferta formativa de forma institucional per tal que aquesta augmenti de nivell i al mateix temps representi una revaloració de la temàtica circense en el context escolar. Quant a l'aplicació dels diferents projectes a les escoles es pretén que aquests tinguin suport institucional de manera que es puguin fer des de trobades entre escoles fins a representacions en espais públics. I pel que fa l'assistència a espectacles, en aquesta fase s'hauria d'oferir un programa anual d'oferta circense pensada i acompanyada d'un plantejament pedagògic per tal que els escolars de Catalunya coneguin totes les disciplines del circ.</p>	<p> </p>	<p> </p>

Continua

<p><b>Projectes</b> Objectiu: aplicar la formació rebuda. Augmentar el nombre d'escoles que utilitzen les tècniques de circ.</p>	<p>Augment del nombre d'alumnes que reben formació en circ. Iniciació a l'aprenentatge pròpiament dit de les arts del circ.</p>	<p>Departament d'Educació, Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, APCC, Escola de Circ Rogelio Rivel, Ateneu Popular Nou Barris, la Central del Circ, Mercat de les Flors - Centre de les Arts de Moviment, IBE, IME, INEFC, Institut del Teatre, universitats.</p>
<p><b>Assistència a espectacles</b> Objectiu: Interacció amb les companyies. Programar sessions escolars dels espectacles de circ professionals que es fan a Catalunya.</p>	<p>Ampliació del bagatge cultural circense.</p>	<p> </p>
<p><b>Formació</b> Objectiu: Augmentar la qualitat en la formació circense de la primera fase. Creació d'un postgrau de Pedagogia de les Arts Escèniques.</p>	<p>Augment i revaloració de l'art del circ.</p>	<p>Suport als docents per part de les mateixes institucions que han impartit la formació. Oferir a les escoles diferents espectacles de circ: APCC, Generalitat de Catalunya, ajuntaments, diputacions.</p>
<p><b>Formació</b> Objectiu: Augmentar la qualitat en la formació circense de la primera fase. Creació d'un postgrau de Pedagogia de les Arts Escèniques.</p>	<p>Augment i revaloració de l'art del circ.</p>	<p>Postgrau de Pedagogia de les Arts Escèniques Part comuna Part específica: teatre, dansa i circ, universitats.</p>
<p><b>Projectes</b> Creació d'espectacles de petit format per part dels escolars. Creació d'un centre d'assessorament a escoles i instituts. Consolidar i ampliar els projectes que hi ha (ex: Flic-Flac, Èxit).</p>	<p>Introducció dels escolars en l'art del circ.</p>	<p>Suport institucional dels ajuntaments, consells comarcals, etc.</p>
<p><b>Assistència a espectacles</b> Planificació de l'oferta d'espectacles de circ. Projecte que inclouï les diferents disciplines circenses tenint en compte les etapes educatives.</p>	<p>Ampliació del bagatge cultural circense.</p>	<p>Creació d'un programa pedagògic anual d'oferta d'espectacles de circ per a les escoles: APCC.</p>

Continua

**Situació actual**

Circ i educació /  
Circ i societat /

Àmbits (Descripció)	Llocs on s'imparteix	I si en vull més...
---------------------	----------------------	---------------------

**4.3.**

**Coneixement**

**Procés mitjançant el qual l'alumne es forma d'una manera més o menys completa. Adquireix una experiència, sap fer una pràctica determinada i té consciència de les seves possibilitats i limitacions.**

**Educació reglada**  
(secundària i batxillerat)

IES.

Escola professional, formació d'adults, formació contínua i reciclatge, artista amateur, formació de formadors, professors d'educació física, magisteri, MEF.

Continua

**Propostes de futur**

/ Circ i educació  
/ Circ i societat

Acció	Resultats	Institucions i entitats involucrades
-------	-----------	--------------------------------------

**Primera fase**

Potenciar totes aquelles institucions i experiències que ja s'estan fent. Al mateix temps, s'ha d'ampliar l'oferta de formació perquè aquestes experiències arribin a un major nombre de docents.

La conseqüència d'aquest increment de professors en la formació ha d'implicar una major presència del circ a l'escola i, per tant, un gran nombre d'alumnes que coneguin a través de la pròpia experiència el circ. Destacar també que paral·lelament a la formació i als projectes que es puguin engegar, ha d'haver-hi una oferta cultural de l'alumne que arribi a les escoles i que això repercuteixi en el bagatge cultural de l'alumne.

**Formació**

. Augmentar i potenciar la formació de circ amb les diferents institucions que tenen competències en aquestes etapes.  
. Ampliació de cursos (pedagogs del circ), escoles de formació del professorat (especialitat educació física), MEF.

Augment del professorat que ha rebut formació en circ.

Departaments d'Educació i de Cultura i Mitjans de Comunicació, APCC, Escola de Circ Rogelio Rivel, Ateneu Popular Nou Barris, La Central del Circ, Mercat de les Flors - Centre de les Arts de Moviment, IBE, IME, INEFC, Institut del Teatre, universitats.

**Projectes**

. Aplicar la formació rebuda.  
. Creació d'un centre d'assessorament a escoles i instituts.  
. Creació d'espectacles de petit format als centres.

Acompanyament i suport del treball docent.  
Possibilita la continuació dels escolars en el coneixement de l'art del circ.

Departaments d'Educació i de Cultura i Mitjans de Comunicació, APCC, Escola de Circ Rogelio Rivel, Ateneu Popular Nou Barris, La Central del Circ, Mercat de les Flors - Centre de les Arts de Moviment, IBE, IME, INEFC, Institut del Teatre, universitats.

**Assistència a espectacles**

. Interacció amb les companyies.  
. Programar sessions escolars dels espectacles de circ professionals (adaptats a l'edat corresponent).  
. Elaboració de guies didàctiques per al seguiment dels espectacles.

Ampliació del bagatge cultural circense.

Suport als docents per part de les mateixes institucions que han impartit la formació.  
Oferir a les escoles diferents espectacles de circ: APCC, Generalitat de Catalunya, ajuntaments, diputacions.

Continua

**Situació actual**

Circ i educació /  
Circ i societat /

**4.3.**

**Coneixement**

Àmbits (Descripció)	Llocs on s'imparteix	I si en vull més...
---------------------	----------------------	---------------------

<b>Educació reglada</b> (secundària i batxillerat)	IES.	Escola professional, formació d'adults, formació contínua i reciclatge, artista amateur, formació de formadors, professors d'educació física, magisteri, MEF.
	Continua	

**Propostes de futur**

/ Circ i educació  
/ Circ i societat

Acció	Resultats	Institucions i entitats involucrades
-------	-----------	--------------------------------------

<b>Segona fase</b>		
<p>Pretén unificar l'oferta formativa de forma institucional perquè aquesta augmenti de nivell i al mateix temps això representi una revaloració de la temàtica circense en el context escolar.</p> <p>Quant a l'aplicació dels diferents projectes a les escoles, es pretén que aquests tinguin suport institucional de manera que es puguin fer des de trobades entre escoles fins a representacions en espais públics. I pel que fa a l'assistència a espectacles, en aquesta fase s'hauria d'oferir un programa anual d'oferta circense pensada i acompanyada d'un plantejament pedagògic per tal que els escolars de Catalunya coneguin totes les disciplines del circ.</p>		
<p><b>Formació</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Augmentar la qualitat en la formació circense de la primera fase.</li> <li>Creació d'un postgrau de Pedagogia de les Arts Escèniques.</li> </ul>	Augment i revaloració de l'art del circ.	Postgrau de Pedagogia de les Arts Escèniques Part comuna Part específica: teatre, dansa i circ, universitats.
<p><b>Projectes</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Creació d'espectacles per part dels escolars.</li> <li>Trobades d'escoles i representacions en teatres municipals.</li> </ul>	Passar de l'escola a la societat.	Suport institucional dels ajuntaments, consells comarcals, etc.
<p><b>Assistència a espectacles</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Planificació de l'oferta d'espectacles de circ.</li> <li>Projecte que inclou diferents disciplines circenses tenint en compte les etapes educatives.</li> </ul>	Ampliació del bagatge cultural circense.	Creació d'un programa pedagògic anual d'oferta d'espectacles de circ per a les escoles: APCC.
	Continua	

Àmbits (Descripció)	Llocs on s'imparteix	I si en vull més...
<b>Educació reglada</b>		

Acció	Resultats	Institucions i entitats involucrades
<b>Batxillerat artístic</b>		

4.3.

Coneixement

<p><b>Batxillerat artístic</b> L'opció d'un batxillerat artístic de circ només és possible amb una futura renovació de l'actual Llei d'educació que reconegui el circ com una formació artística. L'actual no ho permet, ja que només considera com a ensenyaments artístics, el teatre, la dansa, la música i el disseny.</p>	No n'hi ha en l'actualitat dedicat a la formació de circ.	Escola professional, formació d'adults, formació contínua i reciclatge, artista amateur, formació de formadors, professors d'educació física, magisteri, MEF.
<p><b>Cicles formatius de grau mitjà</b> Actualment l'única opció de reglar la formació de circ dins el marc de l'actual sistema educatiu és per la via dels cicles professionals, que admet incorporar altres formacions artístiques relacionades amb les arts escèniques.</p>	No n'hi ha en l'actualitat dedicat a la formació de circ.	

Continua

<b>Batxillerat artístic</b>		
Formació que permet als joves en edat escolar iniciar una formació en les arts del circ. Aquesta formació comprendria les matèries obligatòries així com una sòlida preparació física i una formació tècnica i artística de les diferents disciplines del circ i l'escena.		
Finalitzar el procés d'acreditació d'artista de circ amb l'ICQP, per tal d'obtenir les capacitats necessàries i establir els corresponents programes pedagògics.	Fer que una comissió revisi el treball per enviar-lo a l'INCUAL, perquè el validi posteriorment a escala estatal.	Direcció General d'Ensenyaments Professionals, Artístics i Especialitzats, ICQP, comissió d'experts de l'àmbit del circ.
<b>Cicles formatius de grau mitjà</b>		
Formació que permet als joves en edat escolar iniciar una formació de les arts del circ amb l'obtenció d'un títol de formació professional de grau mitjà. Aquesta formació comprendria una sòlida preparació física i una formació tècnica i artística de les diferents disciplines del circ i l'escena.		
Reconeixement i validació per part del Departament d'Educació d'un títol en arts del circ i la seva posterior aprovació pel Ministeri d'Educació.	Obtenir el suport del Departament d'Educació a la formació reglada. Acceptació social. Major suport familiar als joves que volen fer formació de circ.	Comissió d'experts en pedagogia del circ, centres de formació de circ, APCC, Generalitat, Ministeri d'Educació.
Creació de centres d'FP arreu del territori.	Facilitat d'accés a la formació.	Comissió d'experts en pedagogia del circ, centres de formació de circ, APCC, Generalitat, Ministeri d'Educació.
Difusió i promoció.	Exhibir espectacles preprofessionals o de fi de promoció en equipaments municipals. Donar a conèixer la tasca formativa. Ampliació de públic amb criteri. Fomentar la inserció laboral.	ICUB, Mercat de les Flors - Centre de les Arts de Moviment, teatres municipals, centres cívics, ajuntaments.
Suport econòmic a l'alumnat.	Creació de beques per estudiar al territori.	INAEM, CoNCA, ICUB, centres de formació de circ.
Convenis de col·laboració amb centres de formació i entrenament, i amb altres disciplines artístiques o esportives.	Intercanvis, obtenció de crèdits i convalidació de competències comunes.	NEFC, IT, CAR, centres de formació de circ, universitats.

Continua

**Situació actual**

Circ i educació /  
Circ i societat /

**4.3.**

**Coneixement**

Àmbits (Descripció)	Llocs on s'imparteix	I si en vull més...
<b>Formació no reglada</b>		

<p><b>Escola preparatòria</b> Formació preparatòria de les arts del circ per a aquells que vulguin fer formació i conèixer diferents tècniques de circ, amb opció a donar continuïtat a la seva formació en el camp del domini. Aquesta formació comprèn una sòlida preparació física i una formació tècnica i artística de les disciplines del circ i l'escena.</p>	<p>Escola de Circ Rogelio Rivel, Gimnàs Los Athenas, Circ Petit, El Galliner, Riereta, INEFC.</p>	<p>Escola professional, formació d'adults, formació contínua i reciclatge, artista amateur, formació de formadors, professors educació física, magisteri, MEF.</p>
<p><b>Formació d'adults</b> Formació d'adults (a partir dels 18 anys) interessats a conèixer determinades tècniques de circ amb finalitats diferents.</p>	<p>Escola de Circ Rogelio Rivel, Gimnàs Los Athenas, Escola de Circ Crac, El Galliner, Riereta, La Nave, (antiga Makabra), Cronopis, INEFC.</p>	

**Propostes de futur**

/ Circ i educació /  
/ Circ i societat

Acció	Resultats	Institucions i entitats involucrades
Creació d'una nova titulació en l'etapa de coneixement: <b>Formació reglada amb titulació pròpia</b>		

**Escola preparatòria - Llocs on s'ha d'impartir**  
Centres de formació de circ i centres d'altres formacions artístiques.

**I si en vull més...**  
Escola professional, formació d'adults, formació contínua i reciclatge, artista amateur, formació de formadors, professors educació física, magisteri, MEF.

Incentivar el suport institucional perquè sigui una formació reconeguda pel Departament d'Educació i la societat en general.	Suport a la formació de circ i reconeixement d'aquesta per part de les institucions.	Generalitat, ajuntaments, diputacions, INAEM, centres de formació de circ
Creació d'escoles de circ arreu del territori.	Facilita l'accés a la formació de circ i amplia l'oferta formativa.	
Difusió del procés creatiu.	Promou la innovació en la creació pel desenvolupament de les arts del circ. Reconeixement de l'artista de circ.	
Equipaments i infraestructures adients al tipus d'activitat.	Augment del nivell tècnic del professorat i l'alumnat i la seva pràctica en bones condicions.	
Suport a la formació de formadors especialitzats en aquest àmbit.	Augment del nivell tècnic del professorat i l'alumnat i la seva pràctica en bones condicions.	

**Formació d'adults - Llocs on s'ha d'impartir**  
Centres de formació de circ, centres de creació i centres d'altres formacions artístiques.

**I si en vull més...:** Escola professional, formació d'adults, formació contínua i reciclatge, artista amateur, formació de formadors, professors educació física, magisteri, MEF.

Incentivar el suport institucional perquè sigui una formació reconeguda pel Departament d'Educació mitjançant l'obtenció de crèdits convalidables en diferents centres de formació reglada.	Suport i reconeixement per part de les institucions d'aquest tipus de formació.	Generalitat de Catalunya, ajuntaments, diputacions, INAEM, centres de formació de circ, companyies de circ.
Difusió del procés creatiu.	Promou la innovació en la creació que contribueix al desenvolupament de les arts del circ. Reconeixement de l'artista de circ en la societat.	
Creació d'equipaments i infraestructures adients al tipus d'activitat.	Augment del nivell tècnic del professorat i l'alumnat i la seva pràctica en bones condicions.	
Suport a la formació de formadors especialitzats.	Augment del nivell tècnic del professorat i l'alumnat i la seva pràctica en bones condicions.	
Creació de centres de formació arreu del territori.	Descentralitza la formació i facilita l'accés.	
Abaratir el cost de la formació per a l'alumnat. Creació de beques.	Facilita l'accés a la formació de circ.	

**Situació actual**

Circ i educació /  
 Circ i professió /  
 Circ i societat /

Àmbits (Descripció)	Llocs on s'imparteix	I si en vull més...
---------------------	----------------------	---------------------

**4.4.**

**Domini**

**Control òptim de les facultats sobre una pràctica.**

<p><b>Especialitat</b>                      Formació d'1 o 2 anys de durada per a aquells que vulguin aprofundir en el domini d'una tècnica específica de circ. Creació d'un número professional amb una tècnica específica per facilitar la seva inserció al mercat laboral.</p>	Escola de Circ Rogelio Rivel.	Escola superior, artista de circ especialitzat, professors d'educació física, magisteri, MEF, formació de formadors.
<p><b>Formació contínua i reciclatge</b>                      Programes educatius destinats a aquells que ja són professionals o tenen un elevat coneixement de tècniques de circ i que necessiten o desitgen augmentar aquest bagatge per millorar la seva qualitat des d'un punt de vista artístic o bé per motius pedagògics.</p>	Escola de Circ Rogelio Rivel, Escola de Circ Crac, Gimnàs Los Athenas, La Central del Circ, Àrea, Riereta, universitats.	

Continua

**Propostes de futur**

/ Circ i educació  
 / Circ i professió  
 / Circ i societat

Acció	Resultats	Institucions i entitats involucrades
-------	-----------	--------------------------------------

<p>Suport i reconeixement per part de les institucions d'aquest tipus de formació.</p>	<p>Coneixement del tipus de formació que es fa i qui hi està involucrat.</p>	<p>Generalitat de Catalunya, ajuntaments, ICUB, diputacions, APCC, escoles de circ nacionals i internacionals, centres de creació nacionals i internacionals, Xarxa d'espais escènics municipals, ciutats amigues del circ, festivals, FEDEC, companyies de circ.</p>
<p>Suport a la inserció laboral. Creació d'equipaments i d'infraestructures adients al tipus de formació.</p>	<p>Major visibilitat social i millora de les condicions de treball.</p>	
<p>Programes d'ajudes coordinades a la formació.</p>	<p>Major coneixement de les activitats a les quals dona suport cada institució.</p>	
<p>Augmentar el nivell tècnic del professorat i alumnat.</p>	<p>Millora del nivell tècnic i artístic dels professionals.</p>	
<p>Suport a la difusió del procés creatiu.</p>	<p>Creació de públic amb criteri. Creació d'espectacles.</p>	
<p>Foment de la formació de formadors especialitzats.</p>	<p>Augment del nivell tècnic de formadors i artistes.</p>	
<p>Creació de xarxes d'intercanvi entre els centres de formació catalans i els de l'estranger.</p>	<p>Intercanvi d'experiències metodològiques i millora del coneixement.</p>	

Continua



**Situació actual**

Circ i educació /  
 Circ i professió /  
 Circ i societat /

Àmbits (Descripció)	Llocs on s'imparteix	I si en vull més...
---------------------	----------------------	---------------------

**4.4.**

**Domini**

Àmbits (Descripció)	Llocs on s'imparteix	I si en vull més...
Formació professional	Escola de Circ Rogelio Rivel.	Escola superior, artista de circ especialitzat, professors d'educació física, magisteri, MEF, formació de formadors.

Continua

**Propostes de futur**

/ Circ i educació  
 / Circ i professió  
 / Circ i societat

Acció	Resultats	Institucions i entitats involucrades
-------	-----------	--------------------------------------

Creació d'una nova titulació en l'etapa de domini: **Formació reglada**

**Cicles formatius de grau superior**

Formació de grau superior equivalent a un títol de CF de grau superior on l'alumne pugui aprofundir i desenvolupar les seves capacitats apreses en altres àmbits o camps d'aprenentatge (autodidacte, CF de grau mitjà, altres centres de formació etc.) i iniciar una vida professional amb inserció al mercat laboral.

**Llocs on s'ha d'impartir**

No n'hi ha en l'actualitat.

**I si en vull més...**

Escola professional, artista de circ especialitzat, professors d'educació física, magisteri, MEF.

Finalitzar el procés d'acreditació d'artista de circ amb l'ICQP, per tal d'obtenir les capacitats necessàries, i establir els corresponents programes pedagògics.	Revisió del treball per una comissió d'experts. Enviament d'informació a l'INCUAL, per a la seva posterior validació a escala estatal.	Direcció General d'Ensenyaments Professionals, Artístics i Especialitzats, ICQP, comissió d'experts en l'àmbit de circ.
Reconeixement i validació per part del Departament d'Educació d'un títol en arts del circ a Catalunya i la seva posterior aprovació pel Ministeri d'Educació.	Suport del Departament d'Educació a la formació de circ reglada. Acceptació social. Més suport familiar als joves que vulguin fer formació de circ.	Comissió d'experts en pedagogia del circ, centres de formació de circ, APCC, Generalitat de Catalunya, Ministeri d'Educació.
Creació de centres d'FP arreu del territori.	Facilitat d'accés a la formació.	Comissió d'experts en pedagogia del circ, APCC, Generalitat de Catalunya, Ministeri d'Educació.
Difusió i promoció.	Exhibir espectacles preprofessionals o de fi de promoció en equipaments municipals. Donar a conèixer la tasca formativa. Augment de públic amb criteri. Foment de la inserció laboral.	ICUB, Mercat de les Flors - Centre de les Arts de Moviment, teatres municipals, centres cívics, ajuntaments, festivals de circ i de carrer.
Oferir suport econòmic a l'alumnat.	Creació de beques per estudiar al territori.	INAEM, CoNCA, ICUB, centres de formació de circ.
Convenis de col·laboració amb centres de formació d'altres disciplines artístiques o esportives.	Intercanvis, obtenció de crèdits i convalidació de competències comunes.	INEFC, Institut del Teatre, CAR, centres de formació, universitats.

Continua

**Situació actual**

Circ i educació /  
 Circ i professió /  
 Circ i societat /

**Propostes de futur**

/ Circ i educació  
 / Circ i professió  
 / Circ i societat

**4.4.**

**Domini**

Àmbits (Descripció)	Llocs on s'imparteix	I si en vull més...
---------------------	----------------------	---------------------

Formació professional	Escola de Circ Rogelio Rivel.	Escola superior, artista de circ especialitzat, professors d'educació física, magisteri, MEF, formació de formadors.
-----------------------	-------------------------------	--

Acció	Resultats	Institucions i entitats involucrades
-------	-----------	--------------------------------------

Creació d'una nova titulació en l'etapa de domini: **Formació reconeguda amb titulació pròpia**

**Formació professional títol propi**

Formació professional reconeguda pel Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya sense els constreyniments inherents al sistema educatiu estatal. Amb un alt grau de flexibilitat en els seus programes pedagògics on l'alumne pugui aprofundir i desenvolupar les seves capacitats apreses en altres àmbits o camps d'aprenentatge (autodidacte, CF de grau mitjà, formació preparatòria, altres centres de formació, etc.) i iniciar una vida professional amb inserció al mercat laboral.

**Llocs on s'ha d'impartir**

Escoles de circ.

Reconeixement i validació per part del Departament d'Educació d'un títol propi en en arts del circ.	Major reconeixement i suport institucional a la formació professional de circ.	Centres de formació de circ.
Diversificar l'oferta formativa amb la creació de centres de formació arreu del territori.	Suport del Departament d'Educació a la formació reconeguda. Acceptació social. Major suport familiar als joves que vulguin fer formació de circ. Facilitat d'accés a la formació.	Comissió d'experts en pedagogia del circ, centres de formació de circ, APCC, Generalitat de Catalunya, ajuntaments, diputacions.
Difusió i promoció.	Exhibir espectacles preprofessionals o de fi de promoció en equipaments municipals. Donar a conèixer la tasca formativa. Augment de públic amb criteri. Fomentar la inserció laboral.	ICUB, Mercat de les Flors - Centre de les Arts de Moviment, teatres municipals, centres cívics, ajuntaments, festivals de circ i de carrer.
Suport econòmic a l'alumnat.	Creació de beques per estudiar al territori.	INAEM, CoNCA, ICUB, centres de formació de circ.
Convenis de col·laboració amb centres de formació d'altres disciplines artístiques o esportives.	Intercanvis, creació de crèdits i convalidació de competències comunes.	INEFC, Institut del Teatre, CAR, centres de formació de circ, universitats.
Suport als intercanvis pedagògics amb escoles de fora del territori. Suport a la difusió de la creació fora del territori. Estadies en companyies.	Enriquiment del bagatge d'alumnes i professors.	FEDEC, centres de formació de circ catalans, escoles d'arreu del món.

**Situació actual**

Circ i educació /  
 Circ i professió /  
 Circ i societat /

**Propostes de futur**

/ Circ i educació  
 / Circ i professió  
 / Circ i societat

Àmbits (Descripció)	Llocs on s'imparteix	I si en vull més...
---------------------	----------------------	---------------------

Acció	Resultats	Institucions i entitats involucrades
-------	-----------	--------------------------------------

**4.5.**

**Virtuosisme**

**Habilitat extraordinària en la tècnica del seu art.**

<p><b>Transmissió familiar</b>                      És el tipus de saber que es transmet de pares a fills o per altres membres de la família, ja sigui de circ tradicional o contemporani. Les propostes que aquí mencionem estan adreçades sobretot al circ tradicional.</p>	No en tenim dades.	Artista de circ, director de circ, escenògraf, dramaturg, coreògraf, programador, director artístic, productor, gestor cultural, pedagog, etc.
<p><b>Altres formacions especialitzades</b>                      Formacions altament especialitzades amb mestres de reconegut prestigi per la seva trajectòria artística o pedagògica.</p>	Estades en centres de formació.	

Continua

Crear una base de dades amb genealogies familiars, estiguin o no en actiu.	Major coneixement de la realitat del circ tradicional i dels seus mètodes de transmissió de la formació.	APCC
Creació d'estades, establiment de programes d'intercanvi impartits per professionals del circ tradicional.	Coneixement de les línies pedagògiques que segueixen. Enriquiment del bagatge d'alumnes i professors.	APCC, centres de formació, cirques, companyies catalanes i estrangeres.
Establir relacions amb l'Associació Europea d'Empresaris Esportius, EASE, i altres empresaris de l'àmbit del circ.	Suport als intercanvis pedagògics amb suport a la difusió creativa. Col·laboracions amb companyies i cirques. Difusió de la tasca formativa feta.	EASE, centres de formació del territori, escoles d'arreu del món.
Oferir a professionals de reconegut prestigi estades a Catalunya.	Facilitat d'accés a la formació d'alt nivell.	Generalitat de Catalunya, ajuntaments, ICUB, diputacions, APCC, escoles de circ nacionals i internacionals, centres de formació nacionals i internacionals, FEDEC, companyies de circ.
Creació d'una base de dades de formadors d'alt nivell d'arreu del món.	Accés a informació per cobrir necessitats pedagògiques.	
Creació d'un llistat amb les mancances formatives d'alt nivell en tècniques de circ.	Des d'un punt de vista formatiu, poder oferir un ampli ventall de tècniques: des de les més assequibles fins a les més singulars.	
Ajudes a la formació a Catalunya i a l'estranger.	Organització de cursos i borses de viatge perquè els formadors i artistes de nivell de domini puguin continuar evolucionant.	
Suport a les infraestructures dels centres de formació.	Disposar d'infraestructures i material adient perquè aquest tipus de formació es pugui impartir.	

Continua

## Situació actual

Circ i educació /  
 Circ i professió /  
 Circ i societat /

Àmbits (Descripció)	Llocs on s'imparteix	I si en vull més...

## 4.5.

### Virtuosisme

<p><b>Escola superior</b>                      Formació de nivell superior equivalent a una diplomatura o llicenciatura equiparable a altres arts escèniques (correspondria a un nivell 4-5 dintre de les qualificacions professionals) on l'alumne pugui aprofundir i desenvolupar les seves capacitats apreses en altres camps d'aprenentatge i iniciar una vida professional amb inserció al mercat laboral.</p>	No n'hi ha a l'Estat espanyol.	Artista de circ, director de circ, escenògraf, dramaturg, coreògraf, programador, director artístic, productor, gestor cultural, pedagog, etc.
---	--------------------------------	--

## Propostes de futur

/ Circ i educació  
 / Circ i professió  
 / Circ i societat

Acció	Resultats	Institucions i entitats involucrades

### Primera fase

Informe elaborat per una comissió d'experts.	Estudis sobre els models formatius d'escoles superiors que hi ha en altres països i dels models de formació superior que es fan a Catalunya de dansa i teatre per valorar avantatges i inconvenients, i dissenyar el model més adient.	Comissió d'experts en pedagogia del circ, centres de formació de circ, APCC, Departament d'Educació, Ministeri d'Educació, universitats interessades.
Consensuar el model proposat amb el sector.	Proposta d'un model efectiu i coherent amb la realitat nacional.	Sector del circ: pedagogs, programadors, directors, artistes, festivals, diputacions, Generalitat de Catalunya, INAEM, ajuntaments.
Implicació de les institucions per a la creació del model consensuat.	Suport econòmic, pla de viabilitat i temps estimat de creació del projecte.	Diputacions, Generalitat de Catalunya, INAEM, ajuntaments.

### Segona fase

Creació d'una Escola Superior de Circ a Catalunya.	Construcció d'un edifici o vela per acollir la formació.	Diputacions, Generalitat de Catalunya, INAEM, ajuntaments.
Difusió i promoció.	Exhibir espectacles de fi de promoció o posada en escena en equipaments municipals, festivals etc. Donar a conèixer la tasca formativa, creació de públic amb criteri, fomentar la inserció laboral.	ICUB, Mercat de les Flors - Centre de les Arts de Moviment, teatres municipals, centres cívics, ajuntaments, Generalitat de Catalunya, CoNCA, festivals, projectes (Cirqueo-Interreg).
Suport econòmic a l'alumnat.	Facilitat d'accés a la formació. Creació de beques per estudiar al territori.	Diputacions, Generalitat de Catalunya, INAEM, ajuntaments, comissió d'experts.
Convenis de col·laboració amb altres disciplines artístiques o esportives (Institut del Teatre, INEFC).	Intercanvis, crèdits i competències comunes.	INEFC, Institut del Teatre, CAR, centres de formació, universitats.
Establiment d'intercanvis amb altres escoles o centres de formació del territori i de l'estranger.	Seguiment d'un pla d'estudis coherent, amb el suport d'entitats amb més experiència i difusió de la formació existent.	FEDEC, programes d'ajuda europeus, convenis de col·laboració impulsats per diferents entitats.

5.

**Formació  
de formadors**



#### 4. Formació de formadors

És la formació dirigida a aquelles persones que treballen o volen treballar de docents, amb la finalitat d'obtenir eines pedagògiques i metodològiques per desenvolupar la seva tasca formativa, així com intercanviar coneixements de tècniques i dinàmiques per a l'organització i la gestió de la pràctica educativa en les arts del circ.

Tant l'ensenyament com l'aprenentatge són diferents per a cadascuna de les etapes formatives (descoberta, aprenentatge, coneixement, domini i virtuosisme). No és el mateix ser formador en el camp de la descoberta, que ser formador en el camp del domini, o del circ social, per exemple. L'aprenentatge de les tècniques de circ varia en funció de l'edat i del nivell de l'aprenent. No s'utilitzen les mateixes eines, ni es necessiten els mateixos coneixements. Cada etapa formativa té unes característiques pròpies, així com diferents maneres d'accedir-hi. Per tant, la formació de formadors hauria de tenir un tractament diferenciat.

**Aquesta és la vessant més desatesa en la formació de circ. S'ofereixen molt pocs cursos de formació de formadors a Catalunya en l'actualitat.**

I per poder assolir tots els objectius proposats en aquest informe és imprescindible potenciar la formació de formadors en cadascun dels seus àmbits i etapes formatives.

Si no s'incrementa el nombre de formadors de circ i no es garanteix una formació de qualitat, que augmenti el nivell de l'equip docent del territori, no es podran assolir els objectius per millorar, ni es podrà augmentar l'activitat formativa circense a Catalunya.

Les ofertes per al reciclatge dels formadors o d'aquells que volen accedir a aquest tipus de formació són mínimes. La majoria són iniciatives que sorgeixen d'universitats o d'entitats, per a aquells formadors que volen continuar evolucionant.

Algunes d'aquestes iniciatives són:

- **Ateneu Popular Nou Barris:** Formació de formadors en circ social en col·laboració amb el Cirque du Monde del Circ du Soleil.
- **Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya, INEFC, Facultat de Ciències de l'Educació de la Universitat Autònoma de Barcelona, UAB, Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport Blanquerna de la Universitat Ramon Llull, URL:** Monogràfics i universitat d'estiu.
- **Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de Barcelona, ICE:** Formació permanent del professorat per a professors en actiu.
- **Universitat de Girona, UdG:** Tallers monogràfics de circ als alumnes d'educació física.
- **Institut Barcelona Esports, IBE:** Jornades de formació per a professors de primària (educació física) en col·laboració amb l'Escola de Circ Rogelio Rivel (Projecte Flic-Flac Circ).
- **Escola de Circ Rogelio Rivel:** Juntament amb l'Escola de Professions Educatives, Socials i Culturals, EDUCA. Cursos de monitors i directors de lleure especialitzat en circ. Encara que l'especialització no està reconeguda.
- A diversos centres de formació i creació: **La Central del Circ, Escola de Circ Rogelio Rivel, la Nave (antiga Makabra), Gimnàs Los Athenas, Kronopis, etc.**, es fa formació contínua, reciclatge i classes magistrals. Encara que no és específica per a formadors, molts d'ells la utilitzen per augmentar el seu bagatge.
- **Federació Europea d'Escoles de Circ Professionals, FEDEC:** Projecte European Pedagogical Exchanges, EPE, on l'Escola de Circ Rogelio Rivel va participar activament amb trobades de professors d'escoles europees per intercanviar metodologies de treball sobre les diferents tècniques de circ. Aquest projecte va rebre la medalla d'or al millor projecte Leonardo de la Comunitat Europea (2009).

És possible que hi hagi altres iniciatives que no apareguin representades aquí.



Per tal de millorar la situació actual, s'han de posar en marxa accions que contribueixin a crear una infraestructura que possibiliti que la formació de formadors en les arts del circ sigui una realitat. Accions encaminades a l'establiment d'una validació, homologació dels formadors en cadascuna de les diferents etapes formatives, per evitar l'intrusisme laboral i millorar la qualitat de l'ensenyament de circ a Catalunya.

- Crear una titulació específica per als futurs formadors de circ i fer possible aquesta homologació o titulació dels formadors que hi ha, tenint en compte els anys d'experiència pedagògica dels que fan aquesta tasca, alguns d'ells des de fa molts anys.
- Fomentar la programació de cursos amb experts en les diferents etapes formatives i ampliar l'oferta de monogràfics i jornades a agents externs a l'educació formal i la creació d'ajuts i beques per a la formació de formadors.
- Crear una xarxa entre els formadors de circ de les diferents etapes formatives, així com una estreta relació amb altres àrees: artístiques, esportives, educatives, científiques com medicina de l'esport o de la dansa, i específiques com tècnics en estructures i *riggering*, per tal d'augmentar el nivell, la qualitat, la innovació i la investigació.
- Conèixer la quantitat de persones que s'hi dediquen i les seves necessitats formatives, elaborant un cens actualitzat amb una diagnosi del sector.
- Aprofitar i nodrir-nos d'experiències pedagògiques de formació de formadors que ja es fan en d'altres indrets (Mont-real, Brussel·les, Brevet du Circ a França, Diploma d'Arts Escèniques a la Universitat de Tolosa de Llenguadoc, màster de circ a la Universitat de Badajoz, etc.).

#### Altres propostes europees:

També a Europa la formació de formadors està poc desenvolupada, la FEDEC ha posat en marxa diversos estudis i accions per pal·liar les mancances que hi ha. Actualment s'estan assolint els objectius següents, alguns dels quals amb una previsió de durada fins al 2013:

- Projecte Miroir: En una primera fase (2008) es va crear un dossier que recull informació d'escoles de circ a escala mundial. Actualment, en la segona fase (2009-2010) s'està fent un estudi amb exalumnes que han sortit d'escoles de circ en els darrers cinc anys i que s'han integrat al mercat laboral, per esbrinar amb quins problemes es troben a l'hora de treballar i en conseqüència, les mancances formatives de les escoles.
- Consultes als formadors-professors de les escoles de la FEDEC amb l'objectiu d'identificar les seves necessitats de formació contínua i reciclatge.
- Creació de mòduls d'intercanvi pedagògic. Actualització del projecte EPE.
- Programa de formació contínua per als formadors-professors de les escoles de la FEDEC durant el període 2011-2013. El grup de reflexió d'aquest programa està liderat per: l'Escola del Circ de Rosny sur Bois, la Universitat de Dansa i Arts de Circ d'Estocolm i l'Escola de Circ Rogelio Rivel de Barcelona. Aquest programa està actualment en procés d'elaboració.
- Tallers temàtics per a directores i directors pedagògics de les escoles de circ de la FEDEC.
- Projecte Circle: Intercanvis pedagògics i artístics d'escoles. Aquest projecte està en marxa des del 2007.
- Vitrina virtual d'estudiants de les diferents escoles.



**6.**

**Llistat  
d'acrònims**

Lined writing area with horizontal dotted lines for text entry.

**AMPA**

Associació de Pares i Mares d'Alumnes.

**APCC**

Associació de Professionals de Circ de Catalunya.

**BOE**

Butlletí Oficial de l'Estat (diari oficial de l'Estat espanyol).

**CAR**

Centre d'Alt Rendiment Esportiu.

**CEIP**

Centre d'Educació Infantil i Primària.

**CF**

Cicles Formatius (de grau mitjà o de grau superior de formació professional).

**CNCP**

Catálogo Nacional de Cualificaciones Profesionales.

**CoNCA**

Consell Nacional de la Cultura i de les Arts.

**EASE**

Associació Europea d'Empresaris Esportius (European Association of Sport Employers)

**EDUCA**

Escola de professions educatives, socials i culturals.

**EPE**

Projecte europeu d'intercanvis pedagògics (European Pedagogical Exchanges)

**DGEPAE**

Direcció General d'Ensenyaments Professionals, Artístics i Especialitzats del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

**FEDEC**

Federació europea d'escoles de circ professionals (Fédération européenne des écoles de cirque professionnelles).

**FP**

Formació professional.

**IBE**

Institut Barcelona Esports de l'Ajuntament de Barcelona.

**ICE**

Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de Barcelona.

**ICQP**

Institut Català de les Qualificacions Professionals, del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

**ICUB**

Institut de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona.

**IES**

Institut d'Educació Secundària.

**IME**

Institut Municipal d'Educació.

**INAEM**

Instituto Nacional de las Artes Escénicas y de la Música del Ministerio de Cultura.

**INCUAL**

Instituto Nacional de Cualificaciones, adscrit al Ministerio de Educación.

**INEFC**

Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya.

**IT**

Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona.

**LEC**

Llei d'educació de Catalunya.

**LOE**

Llei orgànica d'educació.

**LOGSE**

Llei d'ordenació general del sistema educatiu.

**MEF**

Mestres d'educació física.

**PQPI**

Programes de Qualificació Professional.

**UAB**

Universitat Autònoma de Barcelona.

**UdG**

Universitat de Girona.

**URL**

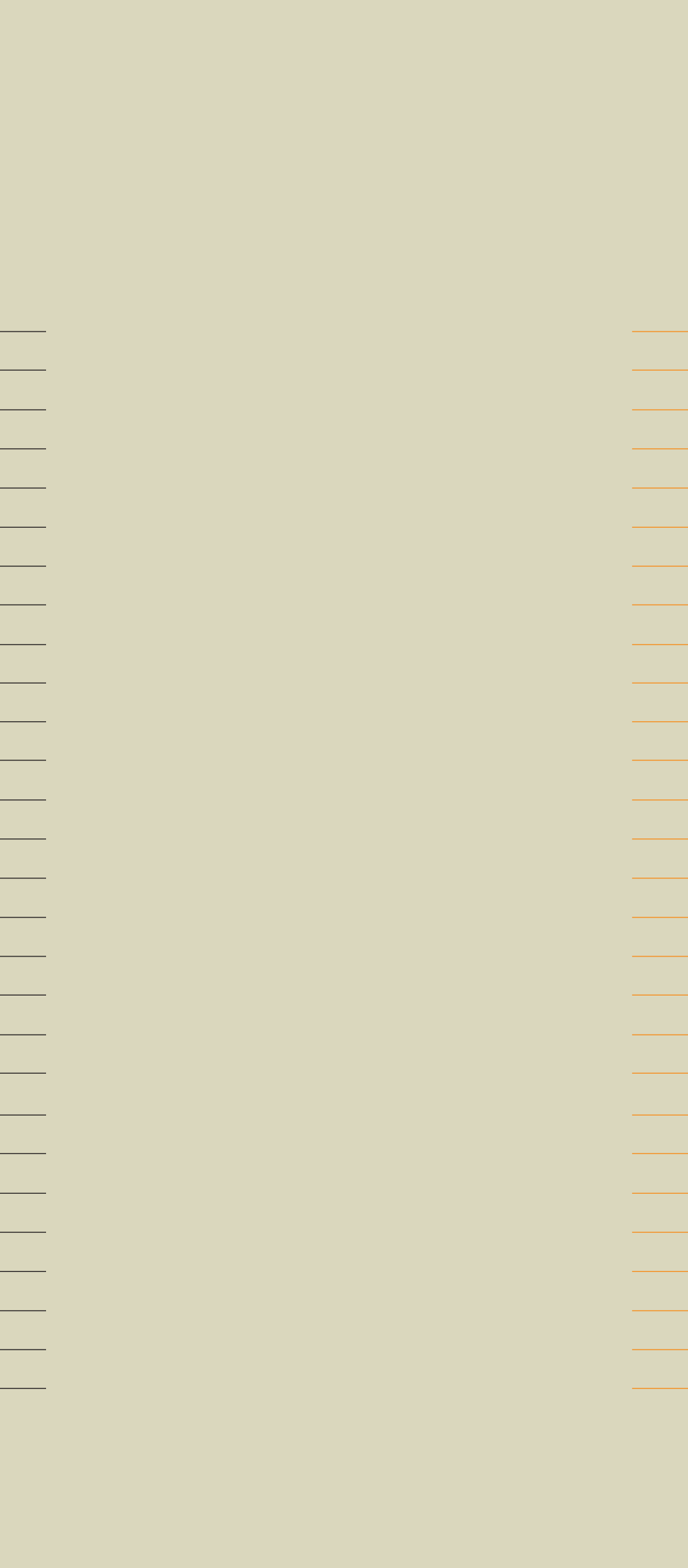
Universitat Ramon Llull.

**SPEE**

Servicio Público de Empleo Estatal (antic Instituto Nacional de Empleo, INEM).



Handwriting practice area on page 60. The page features a central vertical column of solid black lines. On either side of this column, there are horizontal lines: a solid black line at the top and bottom, and a series of dotted orange lines in between, providing a guide for letter height and placement.



Handwriting practice area on page 61. The page features a central vertical column of solid orange lines. On either side of this column, there are horizontal lines: a solid orange line at the top and bottom, and a series of dotted orange lines in between, providing a guide for letter height and placement.